

8. Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretime yönelik tutumlarının incelenmesi

Aysun EROĐLU¹

APA: Eroğlu, A. (2023). Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretime yönelik tutumlarının incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (34), 115-128. DOI: 10.29000/rumelide.1316141.

Öz

Bu araştırmanın amacı Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretime yönelik tutumlarının incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretime yönelik tutumları cinsiyet, kıdem, kişisel bilgisayara sahip olma veya olmama, Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders almış olma veya olmama, Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders vermiş olma veya olmama ve günlük internette geçirilen süre açısından anlamlı bir farklılık gösterip gösterilmediği araştırılmıştır. Nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma grubunu Türkiye'nin farklı illerinde Milli Eğitim Bakanlığında görev yapan 100 Türkçe öğretmeni (61 kadın, 39 erkek) oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak "Uzaktan Türkçe Öğretime Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmış ve veriler GoogleDocs aracılığıyla toplanmıştır. GoogleDocs aracılığıyla hazırlanan formun ilk bölümünde çalışmanın amacı, ikinci bölümde katılımcılardan istenen kişisel bilgiler ve üçüncü bölümünde de ölçek maddeleri yer almaktadır. Verileri analiz etmek için SPSS 20.0 kullanılmıştır. Verileri analizi etmek için parametrik testlerden Bağımsız Örneklem T-testi ile Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) tercih edilmiştir. Araştırma sonucunda Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretime yönelik tutumlarının cinsiyet, kıdem, kişisel bilgisayara sahip olma veya olmama, Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders almış olma veya olmama ve günlük internette geçirilen süre açısından anlamlı bir farklılık göstermediği; Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders vermiş olma veya olmama açısından ise Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders vermiş olanlar lehine anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders vermiş olma tecrübesine sahip Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretimi konusunda daha iyimser oldukları bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: Uzaktan Türkçe öğretimi, Türkçe öğretmenleri, tutum

Examination of Turkish teachers' attitudes towards distance Turkish teaching

Abstract

The purpose of this research is to seek into the attitudes of Turkish teachers towards distance Turkish teaching. In line with this purpose, It was investigated that how are the attitudes of Turkish teachers towards distance Turkish teaching shaped in terms of gender, seniority, whether or not they have a personal computer, whether or not they took distance education lessons before the Covid-19 epidemic, whether or not they taught distance education lessons before the Covid-19 epidemic, daily internet usage. The method of the study is a survey model. The study group consisted of 100 Turkish teachers (61 female, 39 male) working in the Ministry of National Education in different cities of Turkey. "Attitude Scale Towards Distance Turkish Teaching" was used as data collection tool. Data was collected via GoogleDocs. SPSS 20.0 was used to analyze the data. Independent Sample T-test and One-Way Analysis of Variance (ANOVA) were preferred to analyze the data. As a result of the

1 Dr. Öğr. Üyesi, Sinop Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkçe Eğitimi ABD (Sinop, Türkiye), 24aysun@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-1047-8748 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: .08.05. 2023-kabul tarihi: 20.06.2023; DOI: 10.29000/rumelide.1316141]

research, it was found that Turkish teachers' attitudes towards distance teaching did not differ significantly in terms of gender, seniority, whether or not they have a personal computer, whether or not they took distance education lessons before the Covid-19 epidemic, and daily internet usage. It has been determined that there is a significant difference in favor of those who taught by distance education before the Covid-19 epidemic, in terms of whether or not they taught distance education before the Covid-19 epidemic. It was found that Turkish teachers who had the experience of teaching by distance education before more optimistic about distance Turkish teaching.

Keywords: Distance Turkish teaching, Turkish teachers, attitude

1. Giriş

Covid-19 salgını öncesi eğitim sistemlerine bakıldığında esas kabul edilen sistemin örgün eğitim çerçevesinde derslerin yüz yüze yürütülmesidir. Ancak dünya geneline yayılan koronavirüs ile birlikte çoğu sektör yüz yüze yapılan işlere ara verip alternatif olarak uzaktan işlerin yürütülmesi sistemine geçmesiyle eğitim sistemi de benzer şekilde yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime geçiş yapmak durumunda kalmıştır. Türkiye'de ilk koronavirüs vakasının 11 Mart 2020 tarihinde açıklanmasından sonra eğitime kısa bir ara verilmiş ve 23 Mart 2020 tarihinde uzaktan eğitime geçiş yapıldığı duyurulmuştur. Internet Society'in 2020 raporuna bakıldığında ise 1 Nisan 2020 tarihi itibarıyla 173 ülkede 1,5 milyar öğrencinin uzaktan eğitime geçiş yaptığı hatta Çin'in eğitim tarihindeki en büyük "çevrimiçi hareket" in yaşandığı literatüre geçmiştir (Internet Society, 2021).

Covid-19 salgınından sonra insanlar tarafından daha çok bilinen uzaktan eğitimin tarihine bakıldığında eskilere dayandığı görülmektedir. Kayıtlara geçen tarihte, uzaktan eğitim ilk kez 1833'te bir İsveç gazetesinde posta aracılığıyla kompozisyon dersi verileceği duyurusu ile gündeme gelmiş ve 1840 yılında İngiltere'de Isaac Pitman'ın yazışma aracılığıyla stenografi dersi vermesine izin verilmiş böylece uzaktan eğitimin ilk uygulaması gerçekleşmiştir (Simonson et al., 2015). Türkiye'de ise uzaktan eğitimi ilk kez 1924 yılında John Dewey gündeme getirirse de 1927 yılında gerçekleşen bir toplantıda Türkiye'nin %90'unun okur yazar olmaması sebebiyle uzaktan eğitimin gerçekleşmemesi kararı alınmıştır. 1950 ve sonrasında ise Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ndeki banka görevlilerine yönelik postayla hizmet içi eğitimin verilmesiyle Türkiye'deki ilk uzaktan eğitim uygulaması hayata geçmiştir (Aydın, 2011; Çallı et al., 2001). Covid-19 salgını sonrası uzaktan eğitimle beraber acil uzaktan öğretim kavramı da eğitim sektöründe daha çok kullanılır olmuştur. Acil uzaktan öğretim en başından planlanan ve çevrimiçi olarak tasarlanan bir deneyim sunmanın aksine, acil durumlarda, kriz anlarında öğretimin akmaması için sunulan alternatif geçici bir sistemdir (Hodges et al., 2020). Kısaca, bir kriz nedeniyle eğitimin verilmesinde geçici bir engelin olduğu durumlarda eğitimin sürekliliğini sağlamak amacıyla gerçekleştirilen eğitimidir (Baran & Sadık, 2021; Sezgin 2021).

Tutum kavramına akademik açıdan bakıldığında ise insanın kendisine, bir nesneye, bir konuya veya bir olaya karşı tecrübe, bilgi, duygu ve güdülerine dayandırarak oluşturduğu zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimi olduğu görülmektedir (İnceoğlu, 2011; Baysal & Tekarslan, 1996). Diğer bir ifadeyle tutum sadece bir düşünce veya duygu değil; bireyin kendini inanç olarak ifade eden bilişsel, duygu ve heyecanları içeren duygusal ve gözlenebilen etkinlikleri içeren davranışsal öğeleri içermektedir (Cüceloğlu, 2003). Bu çalışmada uzaktan eğitime yönelik tutum çalışılmasının nedeni ise tutumların bireylerin çevrelerine uyumlarını kolaylaştıran bir sistem oluşturmasıyla beraber bireylerin davranışlarını yönlendirici gizli bir güce sahip olmasıyla ilişkilendirilebilir (Baysal & Tekarslan, 1996). Dolayısıyla davranışlar önceden tahmin edilebilir, süreç içerisinde ilgili tutumun değişim gösterip göstermediği gözlemlenebilir ve değişim varsa nedenleri araştırılabilir.

Uzaktan eğitime yönelik tutum ile ilgili başlıca çalışmalara bakıldığında uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışmaları (Ağır et al., 2007; Kışla, 2016); öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları (Akman, 2021; Kocayığıt & Uşun, 2020; Moçoşoğlu & Kaya, 2020; Özen & Baran, 2020; Yahşı & Kırkıç, 2020); öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının (Ateş & Altun, 2008; Yenilmez et al., 2017; Yıldız, 2016) araştırıldığı fark edilmektedir. Acil uzaktan eğitim ile ilgili başlıca çalışmalara bakıldığında ise Covid-19 salgını sonrası ani bir şekilde uzaktan eğitime geçişle ilgili çalışmalar olduğu ve bunların öğrenen ve öğreten görüşleri olduğu (Chiroma et al., 2021; Petillion & McNeil, 2020; Shim & Lee, 2020; Yığ, 2023; Yurdakal & Susar Kırmızı, 2022) görülmektedir.

Türkçenin uzaktan öğretimi ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında ise Türkçe öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının uzaktan eğitime ilişkin görüşleri ve algıları (Bayburtlu, 2020; Kaplan & Gülden, 2021; Karakuş et al., 2020; Özgül et al., 2020); Türkçenin yabancı dil olarak uzaktan öğretiminin (Eroğlu & Okur, 2021; Güngör et al., 2020; İnal & Arslanbaş, 2021; Karatay et al., 2021; Şengül, 2021; Yurdakul & Duman, 2021) araştırıldığı görülmektedir.

Uzaktan eğitimin bundan sonraki süreçte eğitim sahasında varlığını koruyacağı göz önüne alındığında Türkçe öğretmenlerinin Türkçenin uzaktan öğretime yönelik tutumları merak konusu olmuştur. Alan yazın okumasında Türkçe öğretmenlerinin Türkçenin uzaktan öğretime yönelik tutumlarının araştırıldığı bir çalışmaya denk gelinmemiştir. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretime yönelik tutumlarının incelenmesi şeklinde biçimlenmiştir.

1.1. Problem durumu

Bu araştırmanın problem cümlesi şu şekilde belirlenmiştir: “Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretime yönelik tutumları cinsiyet, kıdem, kişisel bilgisayara sahip olma veya olmama, Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders almış olma veya olmama, Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders vermiş olma veya olmama ve günlük internette geçirilen süre açısından nasıl şekillenmektedir?”

Alt problemler ise:

1. Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretime yönelik tutumları cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
2. Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretime yönelik tutumları kıdem açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretime yönelik tutumları kişisel bilgisayara sahip olma veya olmama açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretime yönelik tutumları Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders almış olma veya olmama açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
5. Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretime yönelik tutumları Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders vermiş olma veya olmama açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
6. Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretime yönelik tutumları günlük internette geçirilen süre açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2. Yöntem

Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretimine yönelik tutumlarının incelendiği bu çalışmada nicel yöntem kullanılmıştır. Araştırma deseni olarak da tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli tercih edilmiştir. İlişkisel tarama modeli, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir (Karasar, 2005).

2.1. Katılımcı bilgisi

Bu araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'nin farklı illerinde Millî Eğitim Bakanlığında Türkçe öğretmenliği yapan 100 katılımcı oluşturmaktadır. Çalışma grubunda 61 kadın (%59,8) katılımcı, 39 erkek (%38,2) katılımcı yer almaktadır. Katılımcılara ait kişisel bilgisayara sahip olup olmama, Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders almış olup olmama, Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders vermiş olup olmama ve Covid-19 salgını sürecinde uzaktan Türkçe öğretimi yapmış olup olmama bilgileri Tablo 1'de bulunmaktadır.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Başlıca Demografik Bilgiler

	Evet	Hayır	Toplam
Kişisel bilgisayara sahip olup olmama	94	6	100
Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders almış olup olmama	25	75	100
Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders vermiş olup olmama	15	85	100

Tablo 1'e bakıldığında, araştırmaya katılan katılımcıların neredeyse tümünün (%94) kişisel bilgisayarı olduğu, çoğunluğun Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders almadığı ve ders vermediği görülmektedir. Araştırmaya katılan katılımcıların kıdem bilgileri Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Katılımcılara Ait Kıdem Bilgileri

Kıdem	N
1-3 yıl	36
4-6 yıl	22
7-10 yıl	18
10+ yıl	24
Toplam	100

Tablo 2'ye bakıldığında araştırmaya katılan katılımcıların en çoktan en aza kıdem sıralamasının şu şekilde olduğu görülmektedir. 36 kişinin 1-3 yıl kıdeme sahip olduğu, 24 kişinin 10+ yıl kıdeme sahip olduğu, 22 kişinin 4-6 yıl kıdeme sahip olduğu ve 18 kişinin 7-10 yıl kıdeme sahip olduğudur. Araştırmaya katılan katılımcıların günlük internette vakit geçirme süreleri Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. Katılımcıların Günlük İnternette Geçirdikleri Sürelere Ait Bilgiler

İnternette geçirilen süre	n
1 saatin altı	6
1-2 saat	48
3-4 saat	38
5+ saat	8
Toplam	100

Tablo 3'e bakıldığında, araştırmaya katılan katılımcıların neredeyse yarısı (%48) günlük 1-2 saat internette vakit geçirdikleri görülmektedir. İkinci olarak en çok geçirilen sürenin (%38) 3-4 saat olduğu, üçüncü olarak en çok geçirilen sürenin (%8) 5+ saat olduğu ve son olarak da (%6) 1 saatin altı olduğu görülmektedir.

2.2. Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada, Eroğlu (2021) tarafından geliştirilen "Uzaktan Türkçe Öğretime Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek çalışması Türkiye'nin farklı bölgelerindeki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan 136 kadın, 82 erkek toplam 218 Türkçe öğretmeni ile yürütülmüştür. Ölçek 5'li likert tipi şeklinde hazırlanmış olup 23 madde ve 2 alt faktörden (iyimserlik ve teknoloji) oluşmaktadır. Ölçeğin 23 maddesi ve 2 boyutlu yapısı ile açıklanan toplam varyans 64.174'tür. Ölçeğin en yüksek faktör yük değeri .921 ve en düşük faktör yük değeri .563'tür. Ölçek yapısının uyum indeksler değeri, $\chi^2/df=2.292$, NFI/TLI=.905/.929, CFI=.944, RMSEA=.077'dir. Ölçeğin güvenilirliği için iç tutarlılığa yönelik 23 maddeye ait Cronbach Alpha değeri .944 olup birinci faktörün Cronbach Alfa değeri .954 olarak ikinci faktörün Cronbach Alfa değeri .923'tür. Bu çalışma kapsamında toplanan verilere bağlı olarak ölçeğin güvenilirliği için yapılan 23 maddeye ait Cronbach Alpha değeri .956 şeklinde bulunmuştur. Tavakol & Dennick (2011) göre Cronbach Alfa değeri iyi düzeydedir.

2.3. Verilerin toplanması

Çalışmanın verilerini toplamak için GoogleDocs aracılığıyla bir form oluşturulmuştur. Formun ilk bölümünde çalışmanın amacının, kişisel bilgilerin gizli kalacağının ve araştırma sonuçlarını merak edenler için araştırmacının mail adresinin yer aldığı yönerge bulunmaktadır. Ayrıca, yönerge bölümünde çalışmaya katılımın gönüllük esasına dayandığı, herhangi bir zorunluluğun olmadığı, istemedikleri takdirde çalışmayı yarım bırakarak çıkabilecekleri bildirilmiştir. İkinci bölümde katılımcılardan istenen kişisel bilgiler yer almaktadır. Son bölümde de ölçek maddeleri bulunmaktadır. Hazırlanan forma son şekli verildikten sonra form linki katılımcılarla paylaşılmıştır. Böylece katılımcılar tarafından doldurulan form aracılığıyla araştırma verileri toplanmıştır.

2.4. Verilerin analizi

Elde edilen verileri analiz etmek için SPSS 20.0 programı kullanılmıştır. Çalışma için öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Nicel verileri analiz etmek için normal dağılım gösteren verilerde parametrik istatistikler, normal dağılım göstermeyen verilerde parametrik olmayan (nonparametrik) istatistikler kullanılmaktadır. Bu çalışma verilerinin normal dağılım gösterip göstermediği için yapılan analizde çarpıklık (Skewnes) değeri .354 olarak basıklık (Kurtosis) değeri .252 olarak bulunmuştur. Tabachnick & Fidell (2013)'e göre bu değerin +1.5 ile -1.5 arasında olması, puan dağılımının normal olduğuna işaret etmektedir. Bu araştırmada ulaşılan çarpıklık ve basıklık değeri +1.5 ile -1.5 arasında olduğundan normal dağılım göstermektedir. Bununla birlikte normallik için Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk değeri de incelenmiştir. Kolmogorov-Smirnov değeri .190

olarak Shapiro-Wilk değeri de .254 olarak tespit edilmiştir ($p > 0.5$). Bu iki değerin de anlamlılık düzeyi olan $p = 0.05$ 'ten daha fazla olması normal dağılım olduğunu göstermektedir (Taşınar, 2017). Buna bağlı olarak yapılan iki normallik testinin de sonuçlarının elde edilen veriler için normal dağılım göstermesinden dolayı analiz edilirken parametrik testlere başvurulmuştur. Veriler analiz edilirken de iki değişkenli durumlar için Bağımsız rneklem T-testi, ikiden fazla değişkenli durumlar için de Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

2.5. Araştırma Etiği

Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Bu çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Kafkas Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Başkanlığı

Etik değerlendirme kararının tarihi: 7/12/2021 tarih ve 25 sayılı oturum

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: E-66323135-900.99-43537

3. Bulgular

Araştırma bulguları alt problemlere bağlı olarak oluşturulan tablolarla aşağıda verilmiştir.

3.1. Birinci alt probleme ilişkin bulgular

Türkçe ğretmenlerinin uzaktan Türkçe ğretimine yönelik tutumlarının cinsiyet açısından bir fark olup olmadığını görmek için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4. Türkçe Öğretmenlerinin Uzaktan Türkçe Öğretime Yönelik Tutumlarının Cinsiyet Açısından Bulguları

Boyut	Kategori	N	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
İyimserlik	Kadın	61	34.21	11.01	98	.476	.636
	Erkek	39	32.79	16.40			
Teknoloji	Kadın	61	29.70	6.56	98	2.568	.012*
	Erkek	39	26.00	7.72			
Ölçek-toplam	Kadın	61	63.92	14.31	98	1.297	.200
	Erkek	39	58.79	21.84			

Tablo 4'e bakıldığında Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretime yönelik tutumlarının cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık göstermediği ($t=1.297$; $p>.05$) görülmektedir. Bununla beraber ölçeğin iyimserlik alt boyutunda anlamlı bir farklılık olmadığı ($t=.476$; $p>.05$) ancak teknoloji alt boyutunda bir farklılık olduğu ($t=2.568$; $p<.05$) tespit edilmiştir.

3.2. İkinci alt probleme ilişkin bulgular

Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretime yönelik tutumlarının kıdem açısından bir fark olup olmadığını görmek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5. Türkçe Öğretmenlerinin Uzaktan Türkçe Öğretime Yönelik Tutumlarının Kıdem Açısından Bulguları

Boyut	Kategori	N	$\bar{x}$	ss	F	p
İyimserlik	1-3 yıl	36	36.47	14.407	1.089	.358
	4-6 yıl	22	32.91	11.054		
	7-10 yıl	18	29.78	12.269		
	10+ yıl	24	33.04	14.119		
Teknoloji	1-3 yıl	36	29.25	6.021	.471	.703
	4-6 yıl	22	28.27	8.060		
	7-10 yıl	18	27.94	7.757		
	10+ yıl	24	27.00	7.935		
Ölçek-toplam	1-3 yıl	36	65.72	17.423	.993	.400
	4-6 yıl	22	61.18	16.200		
	7-10 yıl	18	57.72	16.980		
	10+ yıl	24	60.04	19.866		

Tablo 5'e bakıldığında Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretime yönelik tutumlarının kıdem ($F=.993$) açısından anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur ($p>.05$). Bununla birlikte ölçeğin iyimserlik boyutunda ($F=1.089$) ve teknoloji boyutunda da ($F=.471$) anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

3.3. Üçüncü alt probleme ilişkin bulgular

Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretimine yönelik tutumlarının kişisel bilgisayara sahip olma veya olmama açısından bir fark olup olmadığını görmek için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6. Türkçe Öğretmenlerinin Uzaktan Türkçe Öğretimine Yönelik Tutumlarının Kişisel Bilgisayara Sahip Olma veya Olmama Açısından Bulguları

Boyut	Kategori	N	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
İyimserlik	Evet	94	34.23	13.443	98	1.723	.015*
	Hayır	6	24.67	6.772			
Teknoloji	Evet	94	28.27	7.088	98	.032	.974
	Hayır	6	28.17	10.068			
Ölçek-toplam	Evet	94	62.50	17.744	98	1.446	.200
	Hayır	6	52.83	15.753			

Tablo 6'ya bakıldığında Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretimine yönelik tutumlarının kişisel bilgisayara sahip olma veya olmama ($t=1.446$; $p>.05$) açısından anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Bununla beraber ölçeğin teknoloji alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmazken ($t=.032$; $p>.05$) iyimserlik alt boyutunda bir farklılık olduğu ($t=1.723$; $p<.05$) tespit edilmiştir.

3.4. Dördüncü alt probleme ilişkin bulgular

Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretimine yönelik tutumlarının Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders almış olma veya olmama açısından bir fark olup olmadığını görmek için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 7'de yer almaktadır.

Tablo 7. Türkçe Öğretmenlerinin Uzaktan Türkçe Öğretimine Yönelik Tutumlarının Covid-19 Salgını Öncesi Uzaktan Eğitimle Ders Almış Olma veya Olmama Açısından Bulguları

Boyut	Kategori	N	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
İyimserlik	Evet	25	36.32	13.143	98	1.155	.251
	Hayır	75	32.77	13.341			
Teknoloji	Evet	25	29.56	5.895	98	1.038	.302
	Hayır	75	27.83	7.613			
Ölçek-toplam	Evet	25	65.88	15.436	98	1.295	.198
	Hayır	75	60.60	18.310			

Tablo 7'ye bakıldığında, Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretime yönelik tutumlarının Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders almış olma veya olmama açısından anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur ($t=1.295$; $p>.05$). Aynı şekilde iyimserlik alt boyutunda ($t=1.155$; $p>.05$) ve teknoloji alt boyutunda ($t=1.038$; $p>.05$) da anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur.

3.5. Beşinci alt probleme ilişkin bulgular

Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretime yönelik tutumlarının Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders vermiş olma veya olmama açısından bir fark olup olmadığını görmek için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 8'de yer almaktadır.

Tablo 8. Türkçe Öğretmenlerinin Uzaktan Türkçe Öğretime Yönelik Tutumlarının Covid-19 Salgını Öncesi Uzaktan Eğitimle Ders Vermiş Olma veya Olmama Açısından Bulguları

Boyut	Kategori	N	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
İyimserlik	Evet	15	41.00	13.575	98	2.369	.020*
	Hayır	85	32.36	12.920			
Teknoloji	Evet	15	30.00	5.251	98	1.011	.315
	Hayır	85	27.95	7.512			
Ölçek-toplam	Evet	15	71.00	14.604	98	2.522	.019*
	Hayır	85	60.32	17.798			

Tablo 8'e bakıldığında, Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretime yönelik tutumlarının Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders vermiş olma veya olmama açısından anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($t=2.522$; $p<.05$). Alt boyutlara bakıldığında ise iyimserlik boyutunda ($t=2.369$; $p<.05$) bir farklılık olduğu ancak teknoloji boyutunda ($t=1.011$; $p>.05$) anlamlı bir farklılık oluşmadığı bulunmuştur.

3.6. Altıncı alt probleme ilişkin bulgular

Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretime yönelik tutumlarının günlük internette geçirilen süre açısından bir fark olup olmadığını görmek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 9. Türkçe Öğretmenlerinin Uzaktan Türkçe Öğretimine Yönelik Tutumlarının Günlük İnternette Geçirilen Süre Açısından Bulguları

Boyut	Kategori	N	x̄	ss	F	p
İyimserlik	1 saat altı	6	35.67	15.718	.193	.901
	1-2 saat	48	34.23	14.409		
	3-4 saat	38	32.42	12.198		
	5+ saat	8	34.63	11.637		
Teknoloji	1 saat altı	6	28.17	5.382	.509	.677
	1-2 saat	48	27.50	7.696		
	3-4 saat	38	28.74	7.225		
	5+ saat	8	30.63	5.829		
Ölçek-toplam	1 saat altı	6	63.83	19.498	.139	.936
	1-2 saat	48	61.73	19.105		
	3-4 saat	38	61.16	16.305		
	5+ saat	8	65.25	16.994		

Tablo 9'a bakıldığında Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretimine yönelik tutumlarının günlük internette geçirilen süre (F=.139) açısından anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur (p>.05). Ölçeğin alt faktörlerine bakıldığında iyimserlik boyutunda (F=.193) ve teknoloji boyutunda da (F=.509) anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

4. Tartışma ve sonuç

Bu çalışmada, Türkçe öğretmenlerinin Türkçenin uzaktan öğretimine yönelik tutumları cinsiyet, kıdem, kişisel bilgisayara sahip olma veya olmama, Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders almış olma veya olmama, Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders vermiş olma veya olmama, günlük internette geçirilen süre ve Covid-19 salgını sürecinde uzaktan Türkçe öğretimi yapmış olma veya olmama açısından araştırılmıştır.

Birinci alt problem kapsamında Türkçe öğretmenlerinin Türkçenin uzaktan öğretimine yönelik tutumlarının cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık oluşturmadığı ancak teknoloji alt boyutunda kadınların lehine bir anlamlılık olduğu tespit edilmiştir. Literatüre bakıldığında da cinsiyet açısından bir farklılık olmadığı (Ağır, 2007; Ateş & Altun, 2008; Bayram et al., 2019; Moçoşoğlu & Kaya, 2020; Ülkü, 2018) ortaya koyan araştırmalarla beraber kadınların lehine sonuç bulan araştırma da mevcuttur (Alea et al., 2020). Alea ve arkadaşları (2020) kadın sayısının erkek sayısından fazla olmasından kaynaklı böyle bir sonuç elde ettiklerini belirtmişlerdir. Bu çalışmada ise sadece teknoloji alt boyutunda kadınların lehine bir farklılık olmasının bu alt faktörde yer alan maddelerin daha çok 21. yy. becerilerini, dijital okuryazarlık becerilerini, eğitimde kullanılacak yeni yazılımları ve güncel konuları takip etmeyi içeren maddeler olmasına bağlı olarak kadınların öğrenmeye ve araştırmaya daha meraklı olmasıyla ilişkili olduğu söylenebilir.

İkinci alt problem kapsamında Türkçe öğretmenlerinin Türkçenin uzaktan öğretimine yönelik tutumlarının kıdem açısından anlamlı bir farklılık göstermediği ve aynı şekilde alt boyutlarında da bir anlamlılık olmadığı tespit edilmiştir. Ülkü (2018) de yaptığı çalışmada kıdem açısından anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya çıkarsa da tam tersi sonuçlar elde eden çalışmalar da mevcuttur (Alea, et al., 2020; Moçoşoğlu & Kaya, 2020). Bu çalışmada ise kıdem açısından anlamlı bir sonuç elde edilememesinin sebebi, Covid-19 salgını nedeniyle öğretmenlerin ani bir şekilde kendilerini uzaktan

eğitim sistemi içerisinde bulmalarının, eğitimde bilinmez ve hazırlıksız bir dönemin yaşanmış olmasının etkili olduğu söylenebilir. Bu sebeple ilişkili olarak altıncı alt problem kapsamında Türkçe öğretmenlerinin Türkçenin uzaktan öğretime yönelik tutumlarının günlük internette geçirilen süre açısından da anlamlı bir farklılık elde edilemediği söylenebilir.

Üçüncü alt problem kapsamında Türkçe öğretmenlerinin Türkçenin uzaktan öğretime yönelik tutumlarının kişisel bilgisayara sahip olma veya olmama açısından anlamlı bir sonuç elde edilmezken iyimserlik alt boyutunda kişisel bilgisayara sahip olanlar lehine anlamlı bir sonuç elde edilmiştir. Ancak araştırmaya katılan 6 kişi hariç tümünün kişisel bilgisayarı olduğu için buradan anlamlı bir sonuç elde edildiği söylenemez.

Dördüncü alt problem kapsamında Türkçe öğretmenlerinin Türkçenin uzaktan öğretime yönelik tutumlarının Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders almış olma veya olmama açısından anlamlı bir farklılık elde edilmezken beşinci alt problem olan Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders vermiş olma veya olmama açısından Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitimle ders verenler lehine anlamlı bir farklılık olduğu ve yine iyimserlik alt boyutunda ders verenler lehine anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Benzer bir çalışmada uzaktan eğitimle ilgili bilgi sahibi olan ilköğretim öğretmenlerinin bilgi sahibi olmayanlara göre uzaktan eğitime yönelik tutum puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur (Ağır, 2007). Covid-19 salgını öncesi uzaktan eğitim sistemi içerisinde bulunan, ders vermiş olan yani bu alanda tecrübesi olan Türkçe öğretmenlerinin uzaktan Türkçe öğretime yönelik tutumlarının olumlu olduğu ve uzaktan Türkçe öğretimi konusuna daha iyimser yaklaştıkları söylenebilir.

5. Öneriler

Araştırma sonuçlarından hareketle şu önerilerde bulunulmuştur:

1. Türkçenin uzaktan öğretimi ile ilgili literatür okuması yapılırken alanda ciddi bir boşluk olduğu fark edilmiştir. Uzaktan eğitimin artık rafa kaldırılmayacağı göz önüne alındığında araştırmacıların bu alandaki boşluğu dolduracak çalışmalar yapıp uzaktan Türkçe öğretimi alanının gelişmesine katkı sunabilirler.
2. Bu araştırmada küçük bir grupla çalışma sürdürülmüştür. Her bölgeden Türkçe öğretmenin yer aldığı daha kapsamlı bir araştırma yapılabilir.
3. Uzaktan Türkçe öğretimi literatür okumasında uzaktan Türkçe öğretime yönelik sadece tutum ölçeği olduğu fark edilmiştir. Uzaktan Türkçe öğretime yönelik farklı ölçek çalışmaları da yapılabilir.
4. Uzaktan Türkçe öğretimi konusunda öğretmenlerin teknoloji korkularını giderecek uzaktan Türkçe öğretimi konusunda onları motive edecek Türkçe derslerinde kullanabilecekleri yazılımlarla tanışmalarına fırsat verecek seminerlere ihtiyaç olduğu düşünölmektedir.

Kaynakça

- Ağır, F. (2007). *Özel okullarda ve devlet okullarında çalışan ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitime karşı tutumlarının belirlenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Ağır, F., Gür, H., & Okçu, A. (2007). Uzaktan eğitime karşı tutum ölçeği geliştirilmesine yönelik geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 3(2), 128-139.
- Akman, A. (2021). *İlköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Alea, L. A., Fabrea, M. F., Roldan, R. D. A., & Farooqi, A. Z. (2020). Teachers' Covid-19 awareness, distance learning education experiences and perceptions towards institutional readiness and

- challenges. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 19(6). <https://doi.org/10.26803/ijlter.19.6.8>
- Ateş, A., & Altun, E. (2008). Bilgisayar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 125-145.
- Aydın, C. H. (2011). *Açık ve uzaktan öğrenme: öğrenci adaylarının bakış açısı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Baran, A., & Sadık, O. (2021). Covid-19 sürecinde sınıf öğretmenlerinin acil uzaktan öğretim tecrübelerinin ve görüşlerinin incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(2), 813-854. <https://doi.org/10.19171/uefad.882291>
- Bayburtlu, Y. S. (2020). Covid-19 Pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğretmen görüşlerine göre Türkçe eğitimi. *Turkish Studies*, 15(4), 131-151. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44460>
- Bayram, M., Peker, A. T., Aka, S. T., & Vural, M. (2019). Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim dersine karşı tutumlarının incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 330-345. <https://doi.org/10.31680/gaunjss.586113>
- Baysal, A. C., & Tekarslan E. (1996). *Davranış bilimleri*. (2. Baskı). İstanbul: Avcıol Basım Yayın.
- Chiroma, J. A., Meda, L., & Waghid, Z. (2021). Examining emergency remote teaching using the communit o inquiry framework: Lecturer experiences in a Kenyan University. *International Journal o Information and Communication Technology Education (IJICTE)*, 17(4), 1-16. <https://doi.org/10.4018/IJICTE.20211001.0a17>
- Cüceloğlu, D. (2003). *İnsan ve davranışı – psikolojinin temel kavramları*. (12. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çallı, İ., İşman, A., & Torkul, O. (2001) Sakarya üniversitesi'nde açık ve uzaktan öğrenmenin dünü, bugünü ve geleceği. *1.Uluslararası Eğitim Teknolojileri Sempozyumu ve Fuarı*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.
- Eroğlu, A. (2021). *Türkçenin uzaktan öğretimine yönelik tutum ölçeği*. 19. Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi. Tam Metin Bildiri Kitabı, 181-190.
- Eroğlu, A., & Okur, A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçeyi uzaktan öğretenlerin uzaktan öğretime ilişkin metaforik algıları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 10(Ekim), 325-338. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1011455>.
- Güngör, H., Çangal, Ö., & Demir, T. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak uzaktan öğretimine ilişkin öğrenci ve öğretici görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(3), 1163-1191. <https://doi.org/10.17152/gefad.756612>
- Hodges, C., Moore, S., Locke, B., Trust, T., & Bond, A. (2020). The difference between emergency remote teaching and online learning. *EDUCAUSE Review*. Erişim adresi: <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning>
- Internet Society. (2021). *2020 Impact report the internet is a lifeline*. Erişim adresi: https://www.internetsociety.org/wp-content/uploads/2021/05/Impact_Report_2020-EN.pdf
- İnal, E. & Arslanbaş, F. (2021). Türkçenin yabancı dil olarak uzaktan öğretiminde iletişim odaklı web 2.0 araçları ve uygulama örnekleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(Özel Sayı), 228-249. <https://doi.org/10.35675/befdergi.850781>
- İnceoğlu, M. (2011). *Tutum, algı, iletişim*. (6. Baskı). Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Kaplan, K., & Gülden, B. (2021). Öğretmen görüşlerine göre salgın (COVID-19) dönemi uzaktan eğitim ortamında Türkçe eğitimi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (24), 233-258. <https://doi.org/10.29000/rumelide.995291>
- Karakuş, N., Ucuzsatar, N., Karacaoğlu, M. Ö., Esendemir, N., & Bayraktar, D. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (19), 220-241. <https://doi.org/10.29000/rumelide.752297>
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın.

- Karatay, H., Kaya, S., & Başer, D. (2021). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde uzaktan eğitime yönelik öğrenci görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (24), 223-232. <https://doi.org/10.29000/rumelide.995286>
- Kışla, T. (2016). Uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Ege Eğitim Dergisi*, 17(1), 258-271. <https://doi.org/10.12984/eed.01675>
- Kocayığıt, A., & Uşun, S. (2020). Milli eğitim bakanlığına bağlı okullarda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları (Burdur ili örneği). *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(3), 285-299. <https://doi.org/10.33692/avrasyad.662503>
- Moçoşoğlu, B., & Kaya, A. (2020). Koronavirüs hastalığı (covid-19) sebebiyle uygulanan uzaktan eğitime yönelik öğretmen tutumlarının incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 2(1), 15-43.
- Özen, E., & Baran, H. (2020). Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi: Eskişehir örneği. *International Open & Distance Learning Conference*, 631-638.
- Özgül, E., Ceran, D., & Yıldız, D. (2020). Uzaktan eğitimle yapılan Türkçe dersinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Milli Eğitim*, 49(Özel Sayı 1), 395-412. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.776137>
- Petillion, R. J., & McNeil, W. S. (2020). Student experiences of emergency remote teaching: Impacts of instructor practice on student learning, engagement, and well-being. *Journal of Chemical Education*, 97(9), 2486-2493. <https://doi.org/10.1021/acs.jchemed.0c00733>
- Sezgin, S. (2021). Acil uzaktan eğitim sürecinin analizi: Öne çıkan kavramlar, sorunlar ve çıkarılan dersler. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1), 273-296.
- Shim, T. E., & Lee, S. Y. (2020). College students' experience of emergency remote teaching due to COVID-19. *Children and youth services review*, 119, 105578. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2020.105578>
- Simonson, M., Smaldino, S., & Zvacek, S. (2015). *Teaching and learning at a distance: Foundations of distance education* (6. Baskı). Information Age Publishing: USA.
- şengül, K. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretime. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (24), 174-222. <https://doi.org/10.29000/rumelide.995482>
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6. Baskı). USA: Pearson Education.
- Taşpınar, M. (2017). *Sosyal bilimlerde SPSS uygulamaları nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Tavakol, M., & Dennick, R. (2011). Making sense of cronbach's alpha. *International Journal of Medical Education*, 2, 53-55. Erişim adresi: <http://www.ijme.net/archive/2/cronbachs-alpha.pdf>
- Ülkü, S. (2018). *İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Yahşi, Ö., & Kırkıç, K. A. (2020). Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi. *Turkish Studies - Education*, 15(5), 3827-3847. <http://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.46136>
- Yenilmez, K. Balbağ, M. Z., & Turgut, M. (2017). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 91-107. <https://doi.org/10.17556/erziefd.305902>
- Yığ, K. G. (2023). Acil uzaktan eğitim sürecinde matematik eğitimi öğretmen adaylarının süreç deneyimlerinin incelenmesi: Yeni normale ilişkin yansımalar. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 65, 549-577.
- Yıldız, S. (2016). Pedogojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumları. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 301-329. <https://doi.org/10.11616/basbed.vi.455852>
- Yurdakul, Y., & Duman, G. B. (2021). Uzaktan eğitimle Türkçenin yabancı dil olarak öğretime sürecinde temel becerilerin gerçekleştirilebilme durumunun öğretici görüşleri üzerinden

değerlendirilmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (23), 167-186.
<https://doi.org/10.29000/rumelide.953696>

Yurdakal İ. H., & Susar Kırmızı F. (2021). COVID- 19 salgını sürecinde gerçekleştirilen acil uzaktan eğitime ilişkin oğretmen adaylarının görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 11(2), 290-302.
<https://doi.org/10.5961/jhes.2021.449>